

Kandidater valgt, saa ligger deri en Stimulans for Vælgeren til at holde sig til det Parti, han tilhører.

Som sagt, en Tilbagevenden til Enkeltmandskredse maa naturligvis kombineres med en Ordning, som sikrer Partierne den forholdsmæssige Repræsentation, og her maa det erkendes, at Valgloven af 1920 i Praksis har vist sig anvendelig, idet en saadan ligelig Repræsentation er blevet tilvejebragt. Jeg siger udtrykkelig, at det har vist sig i Praksis, thi paa en rent teoretisk Betragtning af den i 1920 gennemførte Ordning kan man ikke bygge en Forvisning om, at en saadan ligelig Repræsentation altid vil kunne opnaas.

Jeg tør maaske gaa ud fra, at ærede Medlemmer af dette høje Ting har sat sig ind i den omfangsrige Betænkning, der er afgivet af den saakaldte Valglovskommission, som nedsattes ved den førnævnte Lov, og ærede Medlemmer vil derfor vide, at der i denne Kommission har været udarbejdet en Række Forslag med Valg i Enkeltmandskredse og Tillægsmandater som Grundprincip, en Række Forslag, som udførligt har været drøftet i Kommissionen, og som denne i sin Betænkning har gjort Rede for. Jeg skal ikke her komme ind paa Enkeltheder i disse Forslag. Det viste sig, at man ikke kunde samle et Flertal om noget af disse Forslag, uagtet det fremgaar ganske klart af Kommissionens Betænkning, at et overvejende Flertal af dens Medlemmer var stemt for at vende tilbage til Valg i Enkeltmandskredse i Forbindelse med Tillægsmandater. Man kunde, som sagt, ikke naa at samle et Flertal om noget af disse Forslag, fordi de dels ikke bød det, man kaldte den absolutte Sikkerhed for forholdsmæssig Repræsentation for Partierne, dels gav et saa stort Antal af Suppleringsmandater sammenlignet med Antallet af Kredsmandater, at man nærrede Frygt for, at selve Valgordningens Karakter af en Ordning baseret paa Valg i Enkeltmandskredse derigennem vilde forflygtiges.

Det vilde være naturligt i Forbindelse med Overvejelserne af en ny Valgordning at undersøge Muligheden for at naa til en Reduktion af Folketingets Medlemstal. Det er alle ærede Medlemmer af dette Ting bekendt, at hver Gang vi har faaet en Omordning af Valgloven, har det kostet en Forøgelse af Mandattallet i dette høje Ting, og efterhaanden er den Opfattelse vokset dybt ned i brede Lag af Befolkningen, at Folketingets Medlemstal er større, end det maa findes fornødent i den danske Stat. Man ønsker med andre Ord en Reduktion

af dette Tal, og det vilde da være naturligt, naar man nu gik til en Nyordning og altsaa fastsatte et vist Antal af Valgkredse, da samtidig at fastsætte et bestemt Antal af Suppleringsmandater med det Formaal at reducere Medlemstallet.

Jeg har da ogsaa beskæftiget mig med den Tanke at fastsætte Medlemstallet i Folketinget til 120, sammensat ved 80 Kredsmandater og 40 Suppleringsmandater, og hvis man vilde prøve en saadan Ordning — hvilket er sket i Ministeriet — paa det ved Afstemningen ved Septembervalget i 1920 tilvejebragte Grundlag, saa viser det sig, at man derigennem vilde være i Stand til at fyldestgøre Fordringen i Grundlovens § 32 om den ligelige Repræsentation for de forskellige Anskuelser blandt Vælgerne. Men alligevel vilde en saadan Ordning give Anledning til meget store teoretiske Vanskeligheder, og ogsaa til betydelige Vanskeligheder i Praksis, Vanskeligheder, som opstaar fra den Mulighed, at et enkelt Parti ved Kredsvalgene kunde faa en større Repræsentation, end det i Henhold til Stemmetallet i det hele Land havde Krav paa. Og det vilde netop have vist sig, hvis den Ordning, jeg her taler om, havde været gældende ved Septembervalget i 1920, idet Partiet Venstre ved Kredsvalgene af de 80 Kredsmandater vilde have kunnet besætte de 46, medens Partiet under Hensyn til Stemmeafgivningen i det hele Land kun havde Stemmer til 41. Følgen deraf vilde være, at 5 relative Majoriteter — ja, man kunde maaske, og det skal jeg om lidt komme nærmere ind paa, endogsaa sige absolutte Majoriteter — maatte tilsidesættes til Fordel for Mindretal for at opnaa den forholdsmæssige Repræsentation.

Dette vilde foranledige en meget stor teoretisk Vanskelighed, ikke mindst paa Grund af, at Valgkreds-Inddelingen jo sker under Hensyn til Vælgertal og Befolkningstæthed, medens Afstemningen opgøres simpelt hen paa Grundlag af Vælgertal, saa at der her er en teoretisk Vanskelighed, som i Virkeligheden er uløselig, men som dog kan bringes ud af Verden med en vis og for det praktiske Formaal tilstrækkelig Nøjagtighed. Men ved den Kassation af Majoriteter, som skulde finde Sted, vilde man komme i stor Vanskelighed, idet man enten skulde tilsidesætte disse i saadanne Egne af Landet, hvor det Parti, Talen er om, er forholdsvis svagt, hvor det altsaa har kostet et meget intensivt, energisk og dygtigt Arbejde at tilkæmpe sig dette Flertal, eller ogsaa skulde man gaa til en Fordeling af denne Udstregning af Majori-